

ACC. N:R M. 12175:1.

Danskt. Svenskt

Det förekom ju säkert i min hemtrakt att folk reste  
över till Danmark, för att söka sin utkomst där,  
inom olika yrken, såväl, hantverkare som lantbrukare.  
Det var ungefär samtidigt som utvandreringen eller  
emigrationen skedde till Amerika. Beträffningen  
var ju kanske något bättre, i Danmark än i  
Sverige, danskarna tillämpade ackordpriset före  
än i Sverige, så att en duglig arbetare kunde  
ju tjäna mer där, pr. dag räknat. Vi hade hemma  
i Hammenhög, med omnejd, flera arbetare som  
reste till Bornholm på 80-90-talet, det var ju  
rätt så dåligt på arbetsmarknaden, här hemma  
då, innan söckerbetädling och fabriker  
kom i gång, och de tjänade ju bra med pengar,  
och kunde därigenom skaffa sig en tryggad  
existens. Här var flera som reste dit som sten-  
huggare, och var mycket dugliga och omtyckta  
i sitt fack, men även jordbruksarbetare reste dit.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

Lufv. 84

1

Jag har släktingar i <sup>Köpenhamn</sup> Köpenhamn som reste dit på 70-80 talet någon som målare, och någon som skräddare, och blev bosatta där för alltid, och det är ju ättlingar efter dem, och alla har ju skrivit "maged" gott. Det var ett par grannflinkor där hemma som reste dit på 90 talet, den ena blev gift med en "maskinarbeter" och fick det mycket bra, den andra förblev ogift, men hade det kanske bra ändå. På jordbrukets område hade ju danskarna det bestämt att vara komna längre än vi, här reste en del lantbrukare ut dit också. Men på 60-70 talet kom det hit en hel del Danskar och sleisvigholsteinare, och köpte gårdar i trakten. Vi hade på Tunbyholm släkten Karlson, där blev ju anlagd lantbruksskola, där var många av bygdens lantmannasöner, som utbildades till duktiga lantbruksinspektörer och ladufogdar och för övrigt duktiga lantbrukare.

Så hade vi släkten Hoffmeister på Ingelstaadgården  
Ganslandt på Ingelstanygård, eller som murrera  
heter Gästas, alla duggliga män, på sitt område.  
På amerikanterrängens verksamhetsfält hade vi  
ju även åtskilliga danskar, här var flera privata  
uypköpsmejerier som innehades av danskar.  
Lantbr P. Olsson, på Hammentögs Boställe, hade även  
uypköpsmejeri som förestods av en dansk som hette  
Bock. Som en kuriositet eller egendomlighet kan  
nämnas att den siste uypköpsmejeristen i Höög-  
hete Bock, och den förste andelsmejeriföreståndaren  
hette Hock, även kan av dansk härkomst. Det  
~~berättas~~. Det berättas om den förste Hoffmeister på  
Ingelstaad, att han begrep svenska, mycket dåligt och  
kunde allrig tala svenska. Under lantmannaskolan  
tid på Tunbyholm, och gamle Harsens tid, segi  
år 1877, var det bland andra elever, träbröderna  
Håkansson, bördiga från Raboda i Bärum,

När patron Karlson, skulle börja ett samtal eller utföra en order eller ett kommando, så kom det alltid i en något brystad ton och på sin danska dialekt med O. En dag körde dess två eleverna till på träden, en mycket varm höstdag, de hade stannat, alla vid någon skogsdunge, och hade lagt sig, och låg och gassade sig i solskenet. Den förste kon, Karlson, kom till, vid sin inspektion där, var Johan Haganson, så uttryckte han sig så här! O. du Johan Hagansen, ni får man bara lida bädder på, ja men svarade Johan Haganson det är så varmt så vi kör i tjäl hästarna, kören i mans i tjäl hästarna för får köra andra hästar svarade Karlson. En man som blev mycket populär här i sydöstra Skåne var ju Direktör y. Larkman på Charlottenlund. Han kom ju hit från Danmark och inköpte sockerfabriken av Lybäck stad för 400000 kr. Hans danska vänner frågade honom vid hemkomsten till Danmark.

hur det hade gått? Jo det har man gätlbra, jag har  
 då man lart en hel stad, ararade han, vad fiske och  
 sjöfart gäller kan jag ju endast säga att fisket bedrevs  
 av svenska fiskare inom svensk farvatten och regioner.  
 I Östersjön bedrevs ju yrket mycket i Blekinge, och en del  
 skånska fiskare, som avlämnade sin fångster i Simrishamn  
 för vidare distribution utåt landsbygden och större  
 samhällen, det var ju på den tiden den billigast  
 födan, för befolkningen, tillen kostade inte mer än  
 5-10 öre valen och en val var ju god. Allt fiske bedrevs  
 ju också ganska intensivt, all köptes ju på posten  
 för hushållen, och saltades ner, Det var en del del åboar  
 i Albo, och Järrestad härader som själva hade åladrätter  
 i Östersjön, somliga hade dem bortarenderade, mot  
 vissa lispund ål i arende. Beträffande sjöfarten,  
 så pågick ju sådan både mellan Simrishamn och Rönne-  
 Jostad Rönne på Bornholm, det var ju spannmål och  
 fodervaror samt stycke gods, till och åter, en del gravvårdar

sändes det hit från Borsholm, det nu uppgivna är  
från tiden 70-80-talet. Jag kom alltså på handelsn  
med säll och Torsh, som förmedlades inmit landet  
så var det ju huvudsakligen den fattigare, och äldre,  
kategorien som bedrev det yrket. Det skaffades  
en gammal häst, det var nästan det i stort arbetet  
de skulle uträtta och på en skraltig häst, också  
var det i väg till läjod, som det hette, men där var  
också de som seellade, med sin rullvåg, från Hög  
och Hallby. De körde eller seellade, med sin vög  
hemma i från vid 2 eller 3 tiden på morgonen, för  
att vara i Skillinge vid fyra eller femtiden  
och kl. 8-9 var dem hemma, och hade slutat  
i vanliga fall till middag, för att nästa dag fort-  
sätta på samma sätt, detta var den senare delen  
av 1800-talet och något i början av detta sekel,  
för att sedan ha blivit rationaliserat som det så  
"modernt" heter, och inkopplat på bitens område.

Det berättades att en dansk pojke, som till hakt  
här hemma, det var i Skibyarden, och skulle  
gå omkring, med lite handel av diverse saker,  
tvål o knappar m.m. också kom han till ett ställe,  
där det skulle göras affär med en klädesborste,  
så frågade moran, på platsen, vad den här  
börsten skulle kosta, de begrep ju varandra dåligt,  
den skall kosta kallpressens fjyve öre, det där det  
begrep inte mor, utan hon sa, att han fick gå  
och komma igen, när han kunde svenska,  
eller åtminstone rejäl spanska. Efter 8 dagar  
kom pojken igen, så skall vi nu göra affär  
då mor, hade mor köpt den när jag var här  
sist hade mor fått den för 3 daler, men idag  
kostar den 50 öre, en daler är ju som bekant 17 öre.  
och om där blev affär, kan jag inte säga.

Affärer, med varor, som gjordes, vid besöken  
i Höpentrann, och Malmö, av respektive, Danskar  
och Svenskar, fick ju ske med största omsorg  
angående ~~placering~~ och överföring, för fullen  
var ju rätt så besvärlig och mångången, dett  
blev ju både undersökning och visitering av  
sakerna i bland. Dett berättas härifrån  
att dett var en gumma som skulle resa till  
Höpentrann, och påsa på sin dotter, så hade  
hon vänt en säcka värkenstyg, som hon skulle  
ta med sig, hon surade den runt kroppen på  
sig, och tog sig över, med den också. Också vet  
jag dett var Bernholman som reste mellan  
Bernholm och Ystad, så fick de ju ha sin resflaska  
med sig, med danskt brännvin, också, där var väl  
fält en sup eller två, men så fanns dett en flaska  
till, och dett var dett renaste vatten, som av  
Tullmännen bestogs.



ACC. N:R M. 12175:9.

Förhållandet mellan svenskar och danskar  
är väl i allmänhet relativt godt och har väl så  
varit de senaste snart hundra åren, men förut  
var det väl både så och så, med vänskapen  
dem emellan, som var svenska historien omföly,  
vi vet ju snapphanefjäderna i göingebygderna  
på 16-17 handratalen

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

9

9